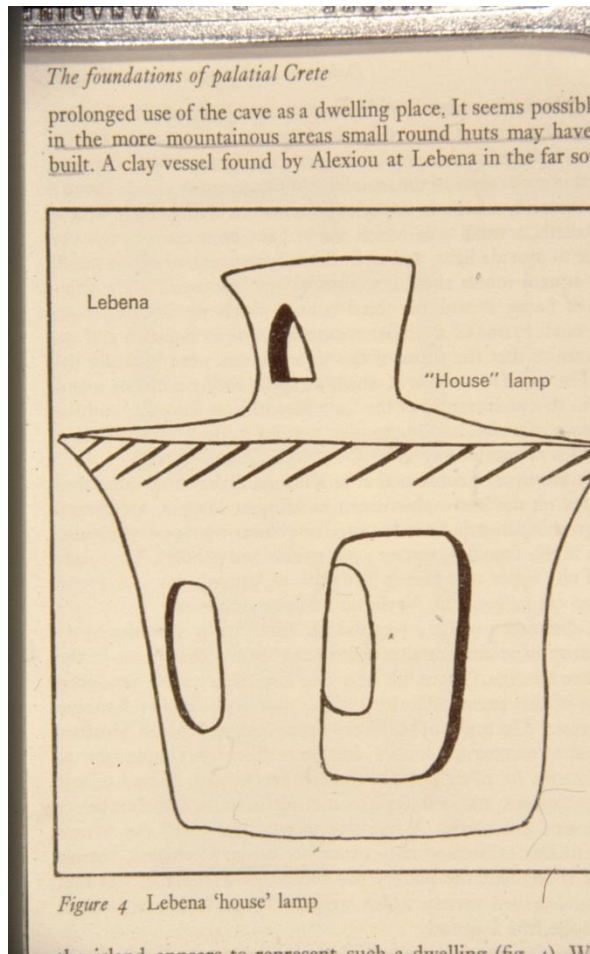

Προανακτορική Κρήτη (ΠΜΙ - ΠΜΙΙ – ΠΜΙΙΙ – ΜΜΙΑ 3650/3500 – 2000 π.Χ. περίπου)

ΠΡΩΤΟΜΙΝΩΙΚΗ Ι

- Η Πρωτομινωική Ι περίοδος χαρακτηρίζεται από την αύξηση των θέσεων, αλλά ελάχιστα αρχιτεκτονικά λείψανα εντοπίσθηκαν.
- Από θολωτό τάφο της Λεβήνας προέρχεται πήλινο ομοίωμα οικίσκου-λύχνου, που δίνει μία εικόνα για τη μορφή των οικιών της περιόδου.

ΠΜΙΙ-ΥΜΙΙΒ
Οικισμός

Ανάκτορο

Λόφος Ι

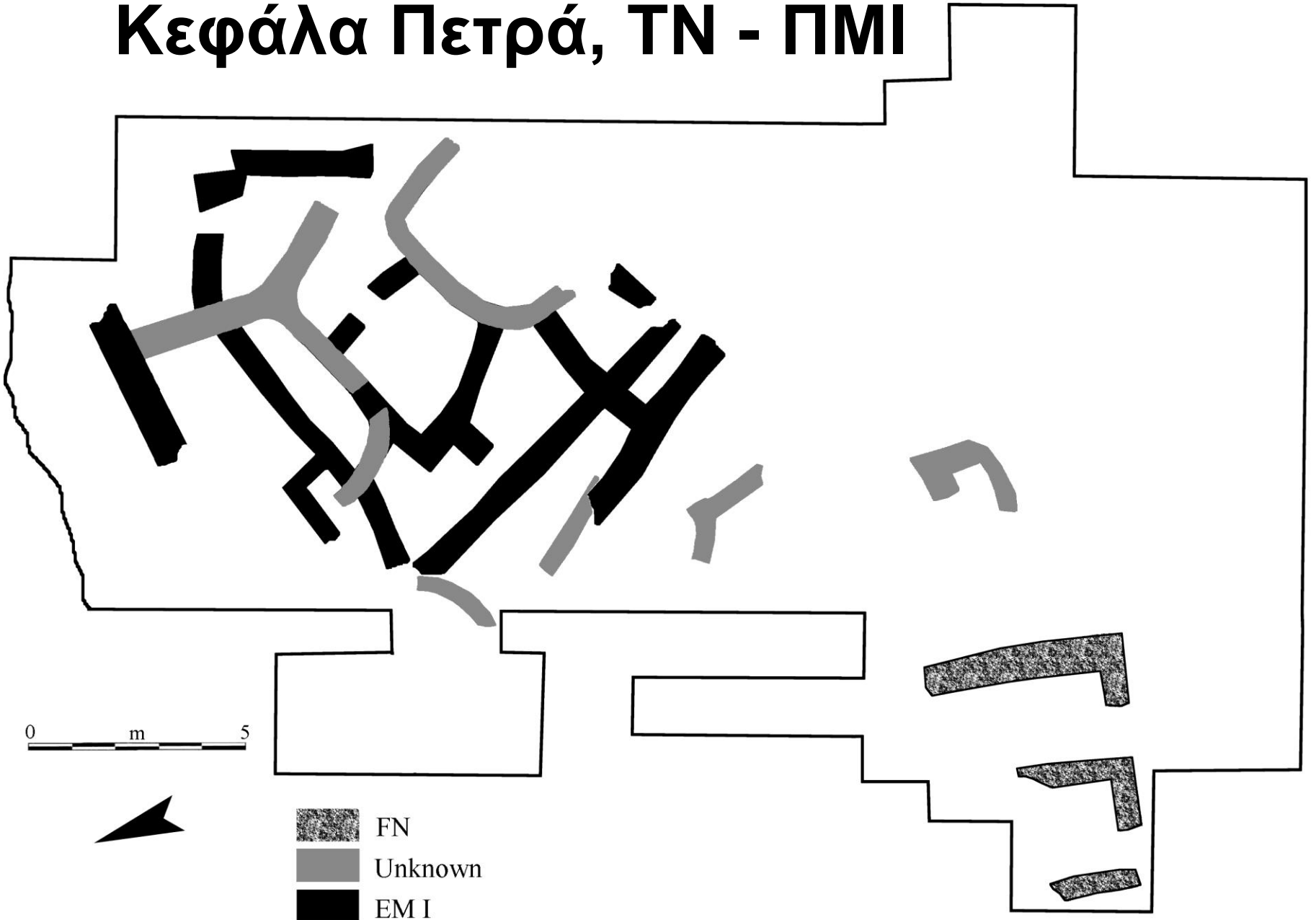
ΠΜΙΙ-ΜΜΙΙ
νεκροταφείο

ΥΜΙΙΙ
Οικισμός

ΤΝ-ΠΜΙ
Οικισμός
Λόφος ΙΙ

ΠΕΤΡΑΣ

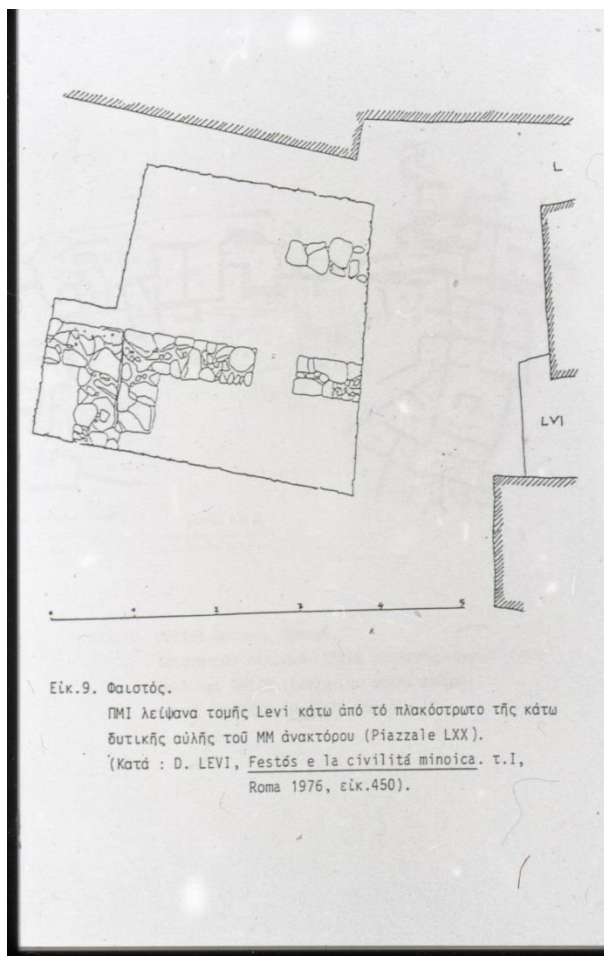
Κεφάλια Πετρά, ΤΝ - ΠΜΙ

Ο οικισμός στην Κεφάλα Πετρά διακρίνεται για τα εξής τρία κύρια χαρακτηριστικά του:

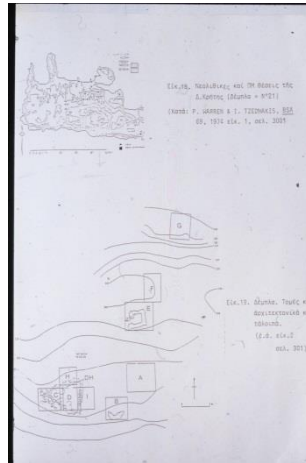
- 1) Την προσθετική/κηριθρωτή διαμόρφωση της αρχιτεκτονικής, η οποία εν τέλει αρχίζει στην ΠΜΙ.
- 2) Την έναρξη της μεταλλουργίας στην Κρήτη κατά το τέλος της Τελικής Νεολιθικής, δηλαδή συγχρόνως με άλλες θέσεις του νότιου Αιγαίου (π.χ. Κεφάλα Κέας, Γυαλί).
- 3) Την έντονη παρουσία (10%) εισηγμένης Κυκλαδικής κεραμικής, που υποδεικνύει στενές επαφές και σχέσεις με την περιοχή αυτή τόσο σε επίπεδο πρώτων υλών (οψιανός, χαλκός) όσο και σε τελικά προϊόντα (κεραμική).

Φαιστός

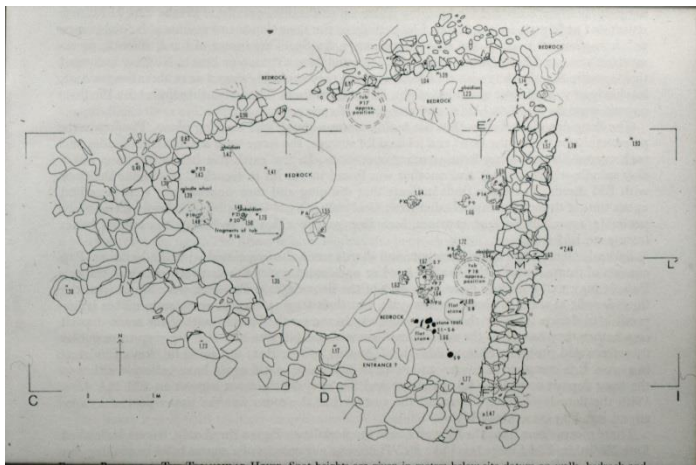

- Από τη **Φαιστό** προέρχονται λείψανα δύο οικιών κάτω από τη δυτική αυλή του παλαιού ανακτόρου (εικ.). Πρόκειται για δύο εφαπτόμενα σπίτια με διπλοτοιχία και κρηπίδα δύο μετώπων από ακατέργαστους λίθους, με το ενδιάμεσο κενό να γεμίζει με πέτρες και χώμα.
- Στη Φαιστό επίσης, εντοπίσθηκε τμήμα οικίας κάτω από το «περιστύλιο 74» του νέου ανακτόρου με τρία δωμάτια και τοίχους από λίθους και λάσπη.
- Τα δάπεδα είναι από πατημένο χώμα, σπάνια από ερυθρό κονίαμα και σπανιότερα πλακοστρωμένα.

Δέμπλα

- Στη **Δέμπλα** εντοπίσθηκαν ΠΜ αυτόνομες οικιστικές μονάδες εποχικής χρήσης. Μία από αυτές, η «Τριγωνική οικία», είχε τοίχους από μεγάλους ακατέργαστους λίθους κτισμένους απευθείας στο φυσικό βράχο, δάπεδο από χτυπητή γη και ένα απλό άνοιγμα στο ένα άκρο για είσοδο.

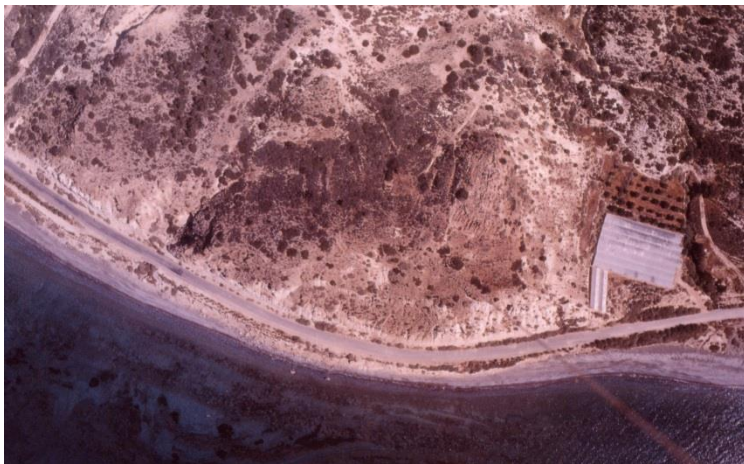
Άλλες ΠΜ Ι θέσεις

- Στη θέση **Κορφή Κουκογιάννη** στις Ελλένες Αμαρίου εντοπίσθηκε από τον Μαρινάτο ΠΜΙ οικισμός με αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά όμοια με αυτά του οικισμού της Δέμπλας.
- Στο **Μόχλο** εντοπίσθηκαν ίχνη κτισμάτων ορθογώνιας κάτοψης

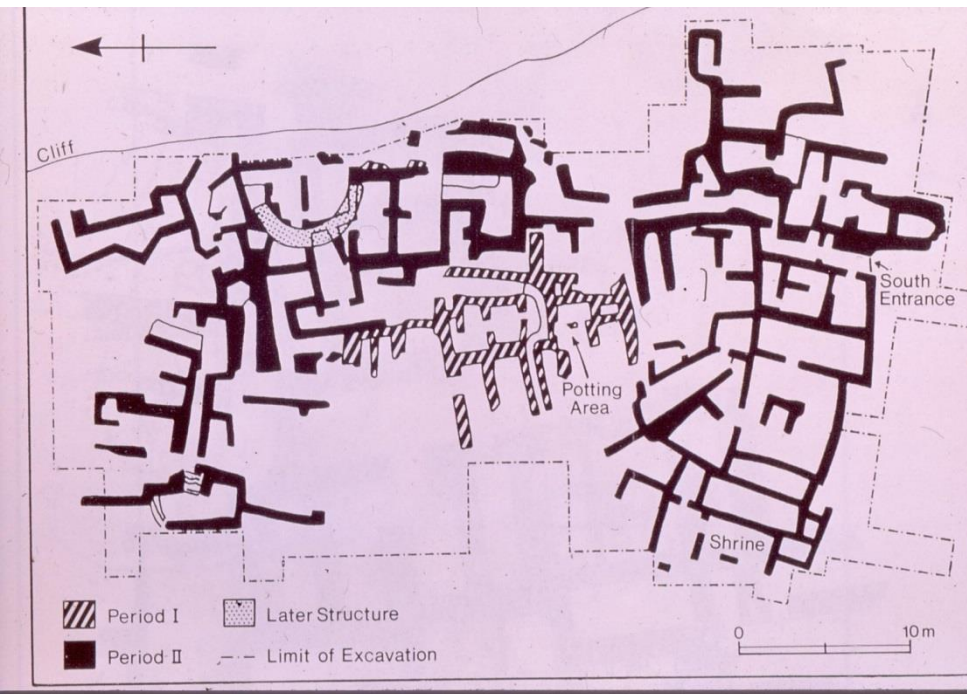
ΠΡΩΤΟΜΙΝΩΙΚΗ II

- Παρατηρείται αύξηση των θέσεων. Οι σπουδαιότερες είναι η Μύρτος - Φούρνου Κορυφή, η Βασιλική, η Αγία Τριάδα, η Κνωσός, η Δέμπλα, το Παλαίκαστρο, τα Μάλια και το Καστέλλι Χανίων.

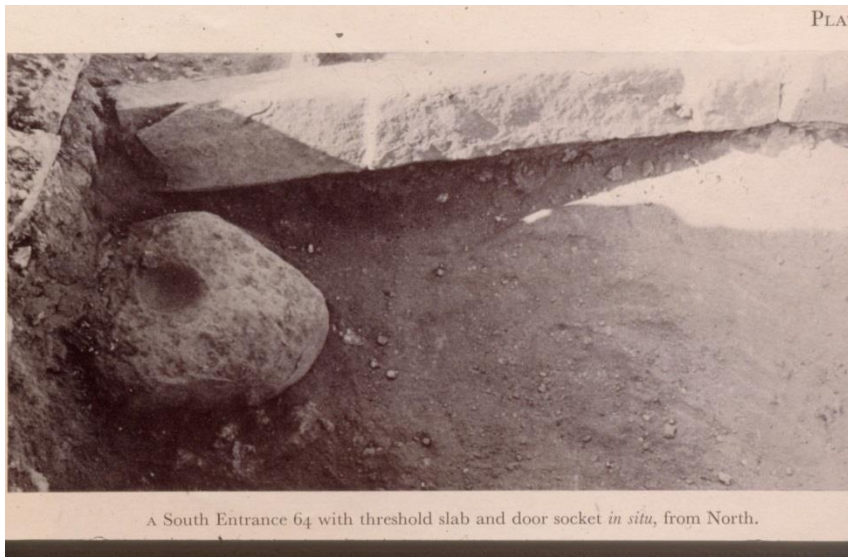
Μύρτος – Φούρνου Κορυφή

- Ο οικισμός της **Μύρτου – Φούρνου Κορυφή** βρίσκεται στο νότιο τμήμα της νήσου και είναι κτισμένος στην κορυφή και στις πλαγιές του λόφου.

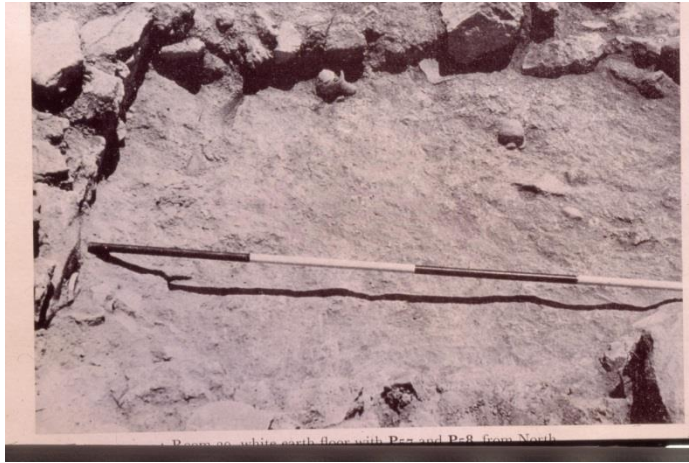
- Κατοικήθηκε κατά τις ΠΜ ΙΙΑ & Β περιόδους, αλλά η κύρια ακμή του τοποθετείται στη δεύτερη φάση.

- Η πρόσβαση στα σπίτια του οικισμού γινόταν μέσω τριών στενωπών, ενώ λίθινες κλίμακες εξυπηρετούσαν την ομαλή πρόσβαση.

- Οι τοίχοι των δωματίων πατούν σε λίθινη κρηπίδα από αργούς λίθους, ενώ η ανωδομή είναι είτε λίθινη είτε από ωμοπλίνθους είτε συνδυασμός των δύο.
- Ξυλοδεσιές ενίσχυαν τους τοίχους, οι οποίοι καλύπτονταν με λασποκονίαμα ερυθρού ή άλλου χρώματος.

Room on white earth floor with P27 and P28 from North

- Ως δάπεδο χρησίμευε ο φυσικός βράχος. Κάποιες φορές τα δάπεδα ήταν πλακοστρωμένα ή καλύπτονταν με κονίαμα ή πηλό.
- Οι οροφές εικάζεται ότι ήταν επίπεδες, με ξύλινο σκελετό, καλάμια και κλαδιά και επίστρωση λευκού πηλού.
- Στο εσωτερικό των δωματίων εντοπίσθηκαν λιθόκτιστες κατασκευές, όπως θρανία, πλατφόρμες, επιφάνειες εργασίας, ερμάρια, εστίες ή πυρές κ.ά.

- Οι θύρες και τα παράθυρα ήταν επιμελημένης κατασκευής.

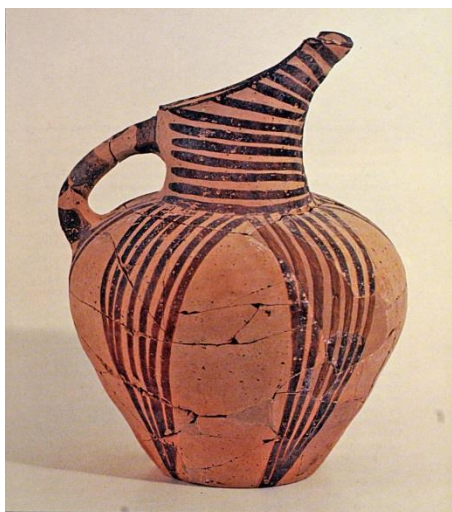
- Ο προσδιορισμός της λειτουργίας των χώρων έγινε με βάση την εσωτερική τους επίπλωση και σκευή. Διακρίθηκαν αποθήκες, εργαστήρια, μαγειρεία, βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, δωμάτια διαμονής και ένα ιερό.

- Το ιερό (χώρος 92) αποτελεί το αρχαιότερο γνωστό οικιακό ιερό. Μεταξύ των άλλων αντικειμένων, εντοπίστηκε και το ανθρωπόμορφο αγγείο, γνωστό ως η «Θεά της Μύρτου».

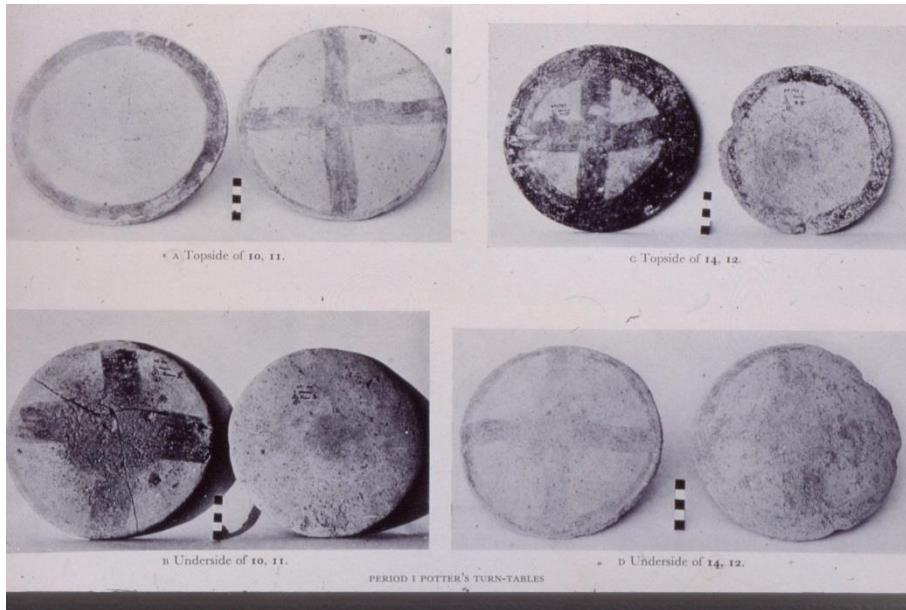
13. Η «θεά της Μύρτου». Ηρωστρωσιανάς III οίκου της Μύρτου.
The "goddess of Myrtos". Early Minoan IIIb settlement of Myrtos.
La "déesse de Myrtos". Habitat Minoan Ancien IIIb de Myrtos.
Die "Göttin von Myrtos". Frühminoisch IIIb. aus der Siedlung Myrtos.
La "dea di Myrtos". Abitato del Minico Antico IIIb di Myrtos.

14. Πηλοῦτος γυθαῖοῦ Κουμάνου ή Μύρτου, οὗ ἔστιν ὡς ἀπὸρτὴ ἡ «θεά της Μύρτου». Ηρωστρωσιανάς III οίκου της Μύρτου.
Koumasa or Myrtos style jug, like that which the "goddess of Myrtos" is holding. Early Minoan IIIb settlement of Myrtos.
Cruche du style de Koumasa ou de Myrtos, comme celle que tient la "déesse de Myrtos". Habitat Minoan Ancien IIIb de Myrtos.
Kanne des Koumasa- oder Myrtos-Stils wie diese, die von der "Göttin von Myrtos" gehalten wird. Frühminoisch IIIb. aus der Siedlung Myrtos.
Boccia dello stile di Koumasa o di Myrtos, come quella che tiene la "dea di Myrtos". Abitato del Minico Antico IIIb di Myrtos.

- Η «θεά της Μύρτου»
- Όμοιο αγγείο με αυτό που κρατά στα χέρια της η «θεά».

- Στο εμπονομαζόμενο «εργαστήριο κεραμικής» βρέθηκαν πήλινοι δίσκοι που ερμηνεύθηκαν ως πρώιμη μορφή κεραμικού τροχού.

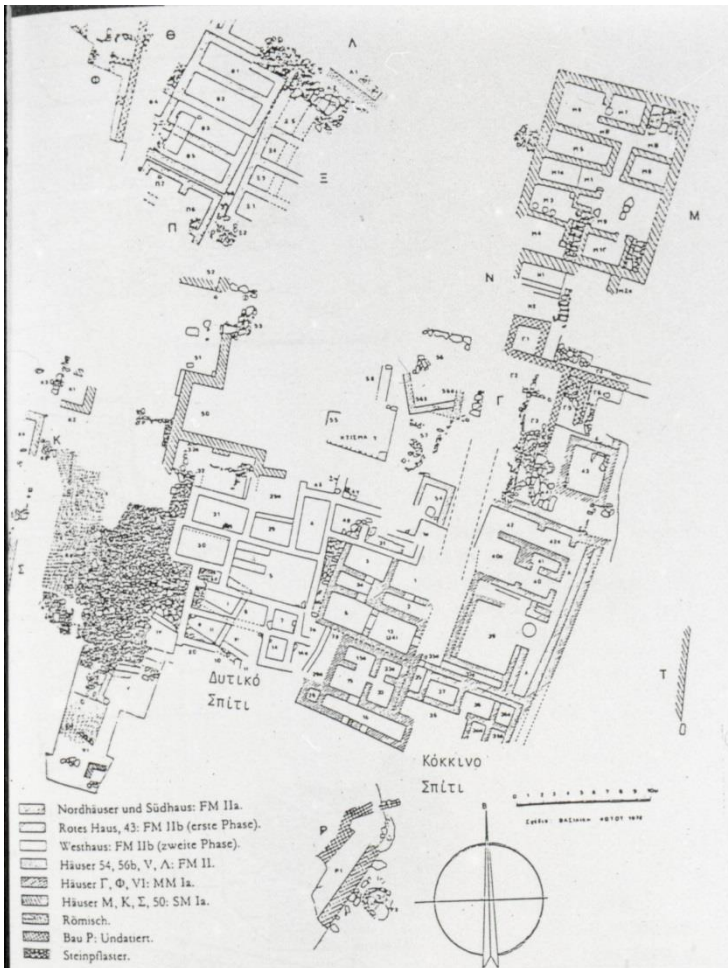
Βασιλική

- Η **Βασιλική** αποτελεί έναν εκτεταμένο οικισμό κοντά στον ισθμό της Ιεράπετρας με κατοίκηση από την ΠΜ ΙΙ μέχρι και τη ΜΜ ΙΙ. Επανακατοικείται κατά την ΥΜ ΙΑ και τέλος στους ρωμαϊκούς χρόνους.

- Οι οικίες και των δύο φάσεων της ΠΜ εποχής απαρτίζονται από μικρότερους ορθογώνιους χώρους, χωρίς να είναι πάντα σαφής η χρήση τους.
- Οι τοίχοι έχουν υποθεμελίωση και λίθινη κρηπίδα, με ανωδομή από ωμόπλινθους και ξυλοδεσιά. Κάποιες φορές είναι παχύτεροι, ένδειξη ύπαρξης και δεύτερου ορόφου. Καλύπτονται με λασποκονίαμα ερυθρού χρώματος.
- Τα δάπεδα ήταν είτε πλακόστρωτα είτε καλύπτονταν με κονίαμα.
- Οι οροφές είχαν ξύλινο σκελετό και καλύπτονταν με κλαδιά, καλάμια και πηλό.

- Στην ΠΜ ΙΙΑ ανήκουν η «Νότια Οικία», οι «Βόρειες οικίες» Θ, Π & Ξ και τα κτίσματα Ψ & Λ.
- Οι οικίες σώζουν μόνο τη θεμελίωσή τους. Πρόκειται για ορθογώνια κτίσματα, στα οποία διακρίνονται έξι επιμέρους ορθογώνιοι χώροι που δεν επικοινωνούν μεταξύ τους. Η καταστροφή τους επέρχεται κατά την ΠΜ ΙΙΑ.

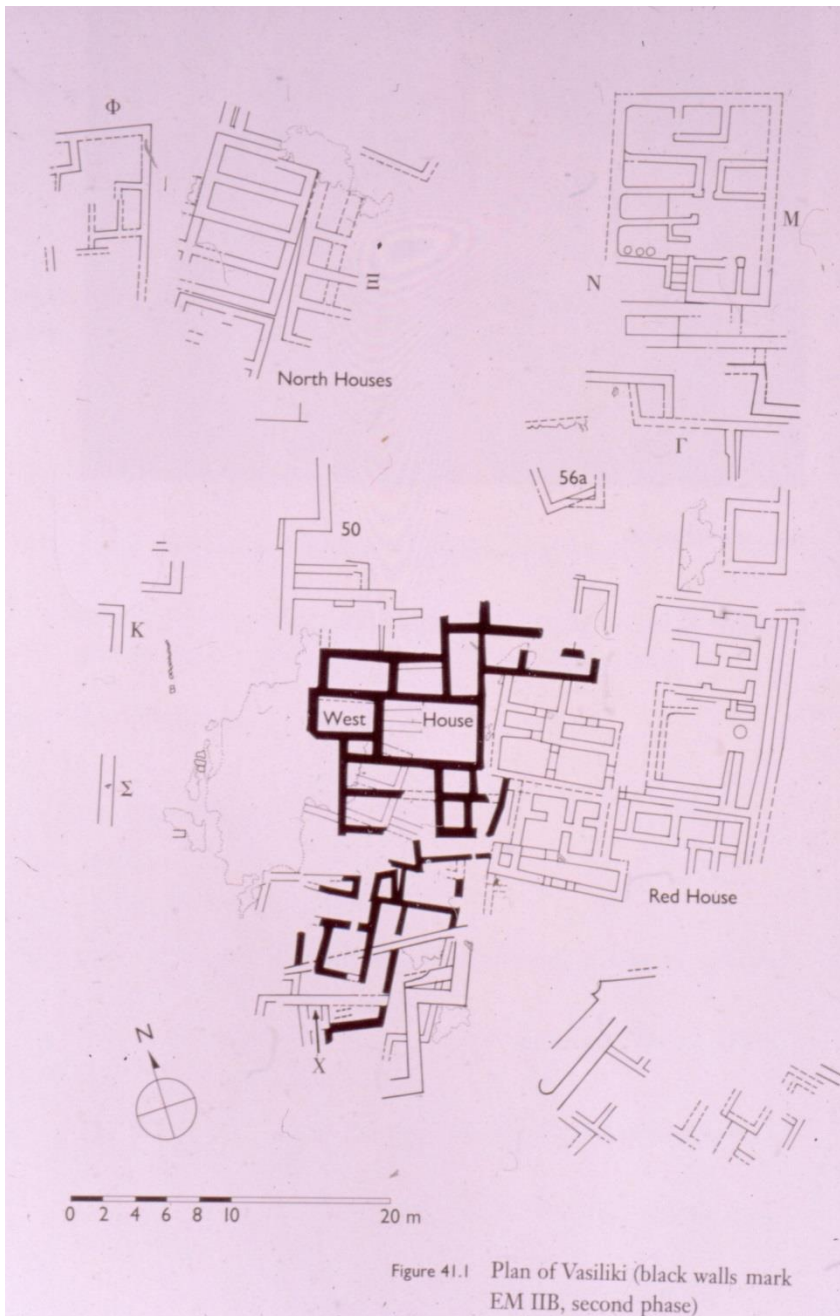
Εικ.12. Βασιλική.

Βόρεια Σπίτια (Π, Θ, Ξ) και Νότιο Σπίτι (I-III): ΠΜ

Δυτικό Σπίτι και Κόκκινο Σπίτι: ΠΜ IIB

Σπίτια 54, 56 b, V, A: ΠΜ II

(κατά: 2015, "Gibt es...", εικ.2 σελ.210).

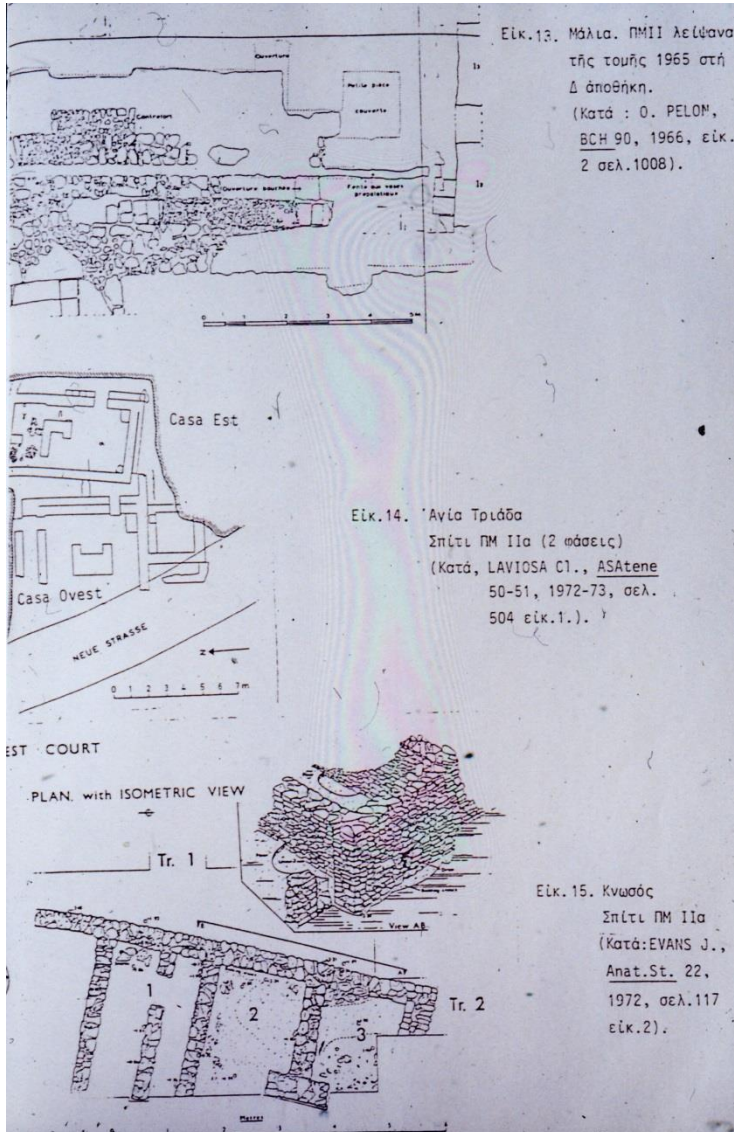

- Στην ΠΜ ΙΙΒ ανήκει η «Οικία στην Κορυφή του λόφου», η οποία κατά τον Seager αποτελεί ένα πρωτο-ανάκτορο.
- Αντίθετα, ο Ζώης θεωρεί ότι πρόκειται για κατάλοιπα σπιτιών δύο αρχιτεκτονικών φάσεων της ΠΜ ΙΙΒ.
- Στην παλαιότερη φάση ανήκουν το «Κόκκινο Σπίτι», ο «χώρος 43» και ο πλακόστρωτος αύλειος χώρος.
- Στη νεώτερη φάση ανήκουν το «Δυτικό Σπίτι» και τα οικιστικά κατάλοιπα πάνω από τον πλακόστρωτο αύλειο χώρο.

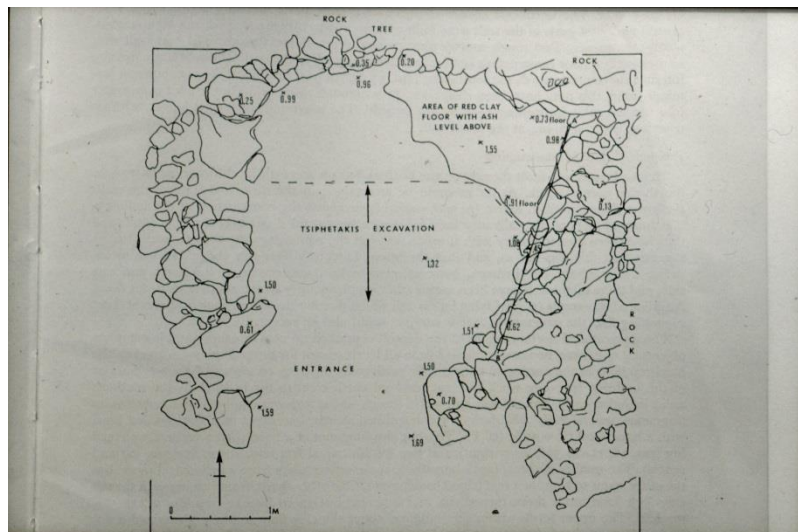
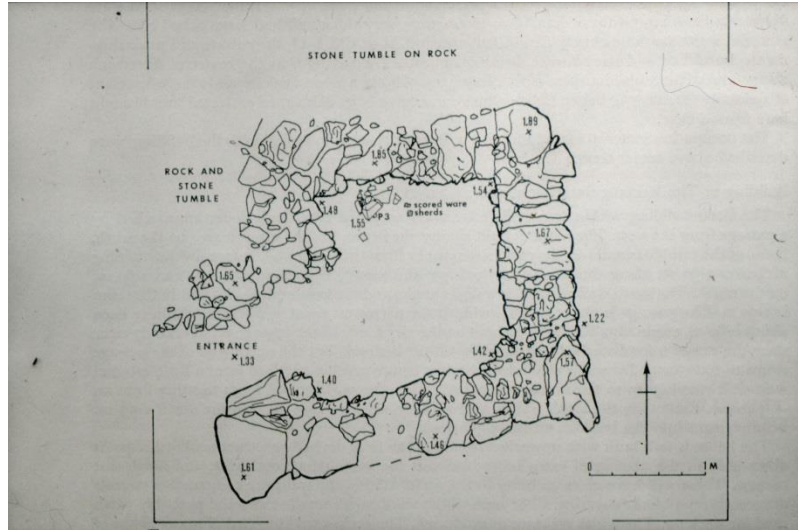
- Ο Ζώης υποστηρίζει ότι ο πλακόστρωτος χώρος αποτελεί την πλατεία του οικισμού, καθώς όλα τα περάσματα οδηγούν σε αυτήν.

Κνωσός

- Αρχιτεκτονικά λείψανα της ΠΜ ΙΙΑ εντοπίσθηκαν κάτω από τη δυτική αυλή του ανακτόρου της **Κνωσού**.
- Πρόκειται για τους υπόγειους χώρους μίας αποσπασματικά σωζόμενης οικίας αποτελούμενης από τουλάχιστον τρία ορθογώνια δωμάτια με λίθινους τοίχους πάχους 0.40 μ. και σωζόμενου ύψους 1μ. Τα δάπεδα είναι είτε από χώμα είτε από χαλίκια και πηλό.
- Μεταξύ άλλων εντοπίσθηκε και μία αποχετευτική κατασκευή με αγωγό και λίθινη καλυπτήρια πλάκα.

Δέμπλα

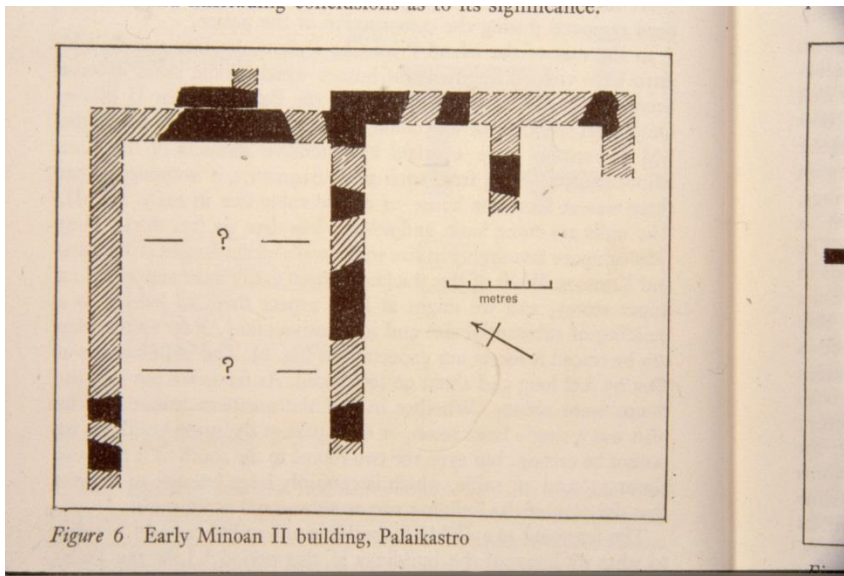
- Στη **Δέμπλα** τα εντοπισθέντα κτίσματα (φάσεις II & III του οικισμού) χρονολογούνται στη μετάβαση από την ΠΜ I στην ΠΜ II και την ΠΜ IIΑ. Πρόκειται για το «Κτίσμα 2», γνωστό και ως «Ορθογώνια Οικία», το «Κτίσμα 3» και άλλα αποσπασματικά αρχιτεκτονικά κατάλοιπα.
- Τα «Κτίσματα 2 & 3» αποτελούν αυτόνομες μονόχωρες οικιστικές μονάδες κτισμένες στο φυσικό βράχο, με τοίχους από αργολιθοδομή, χωμάτινα δάπεδα και άνοιγμα εισόδου.

Μόχλος

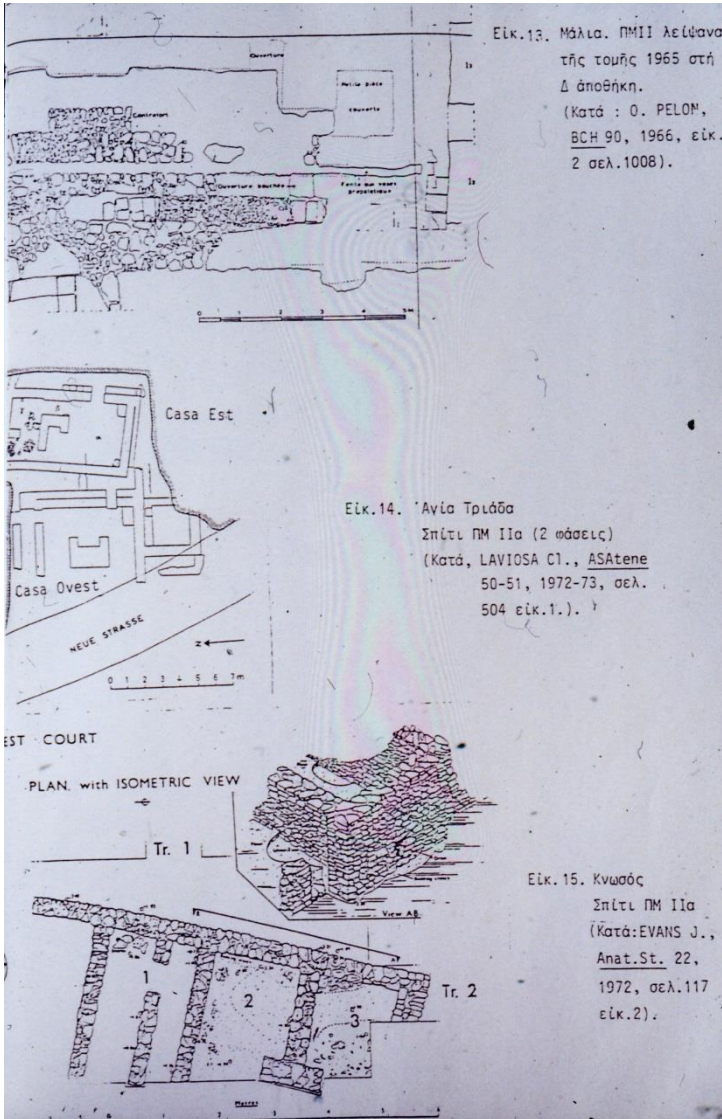
- Στον **Μόχλο** εντοπίσθηκαν τα Σπίτια 1 & 2, τα οποία υπόκεινται νεοανακτορικών οικιών και χρονολογούνται στην ΠΜ ΙΙΑ και ΠΜ ΙΙΒ.
- Το Σπίτι 2 σώζει τρία δωμάτια. Η κάτοψη θυμίζει τους κτιστούς προανακτορικούς τάφους της θέσης.
- Οι τοίχοι κατασκευάζονται με λίθινη κρηπίδα και ανωδομή με πλίνθους.

Παλαίκαστρο

- Στο Παλαίκαστρο εντοπίσθηκαν τα λείψανα ενός οικοδομήματος με ορθογώνια επιμήκη δωμάτια με παχείς τοίχους που χρονολογούνται στη ΠΜ ΙΙΒ.

- Αποσπασματικά ΠΜ II λείψανα εντοπίσθηκαν στα **Μάλια**, στην **Αγία Τριάδα** και στο **Καστέλλι Χανίων**.

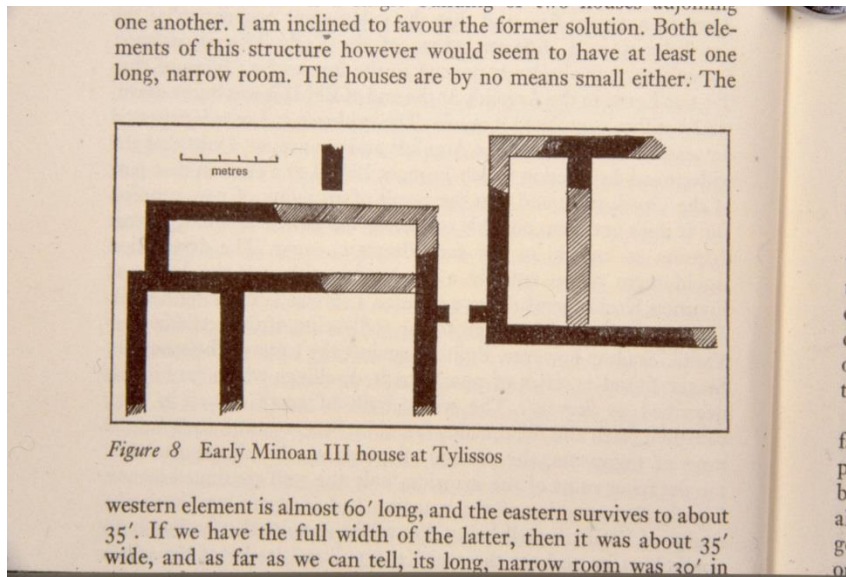

- Τα τέλος της ΠΜ ΙΙΒ σημαδεύεται από καταστροφές (Μύρτος, Βασιλική, Μάλια κ.ά.) ή εγκατάλειψη (Παλαίκαστρο) των περισσότερων θέσεων στο νησί.

ΠΡΩΤΟΜΙΝΩΙΚΗ III

- Η εμφάνιση και διάρκεια της ΠΜ III περιόδου δεν ταυτίζονται σε όλο το νησί. Πρόκειται για μία προβληματική φάση, καθώς εντοπίσθηκαν λιγοστές θέσεις που απέδωσαν οικιστικά λείψανα και κεραμική («λευκός ρυθμός»). Οι θέσεις στην κεντρική Κρήτη εντοπίζονται στην Κνωσό, Τύλισο, Τρυπητή και Μάλια.
- Στην ανατολική Κρήτη οι σημαντικότερες θέσεις βρίσκονται στον Μόχλο, τα Γουρνιά, την Ψείρα, την Βασιλική και το Παλαίκαστρο.

Τύλισος

- Τα αποσπασματικά λείψανα της **Τυλίσου** δείχνουν ότι οι οικίες αποτελούν προσαρμογές κτισμάτων προγενεστέρων φάσεων.
- Αναγνωρίστηκαν δύο κτήρια, από τα οποία το πρώτο διέθετε διάδρομο με επιμελώς κατασκευασμένες θύρες και το δεύτερο περιελάμβανε τουλάχιστον ένα επίμηκες δωμάτιο.
- Οι τοίχοι τους ήταν κατασκευασμένοι από χαλίκια με λίθινη επένδυση.

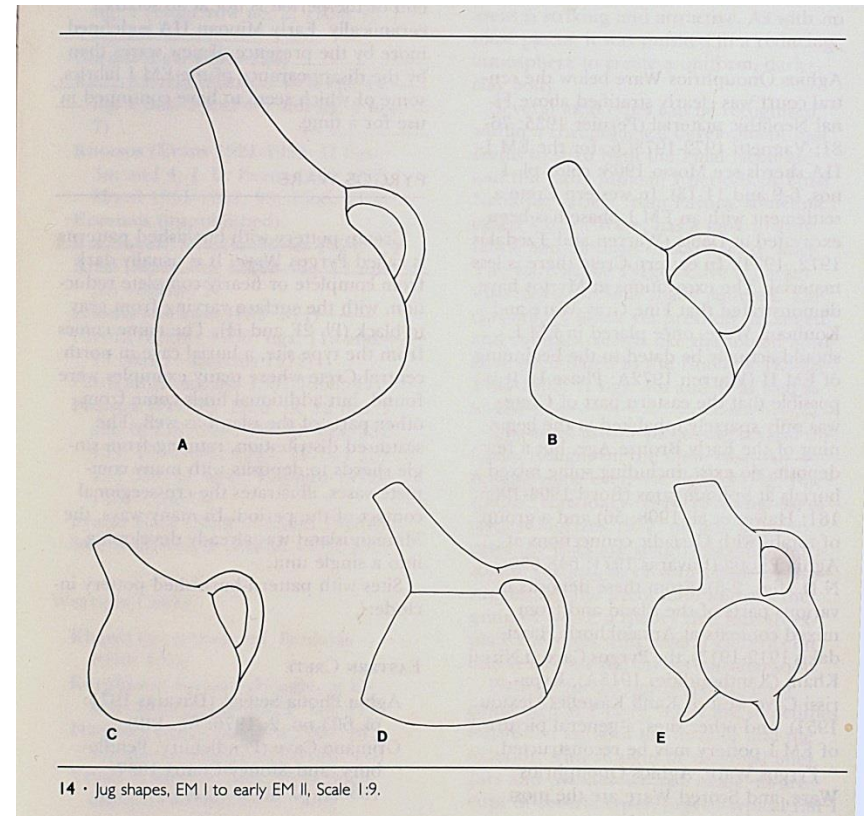
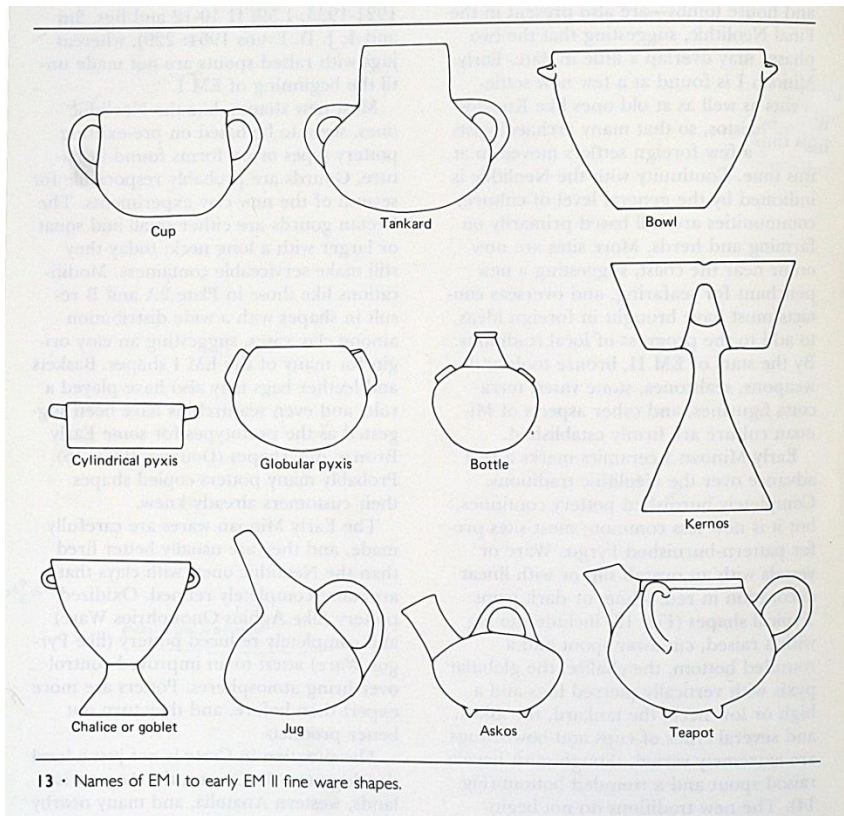
- Στο **Παλαίκαстро** εντοπίσθηκαν αποσπασματικοί ισχυροί τοίχοι και δάπεδο από κτίσμα που καταστράφηκε από σεισμό.
- Στην **Κνωσό** στη νότια πλευρά του ανακτόρου αναγνωρίσθηκαν δάπεδα οικιών.
- Στη **Βασιλική** εντοπίσθηκαν λίθινοι τοίχοι.

- Στην **Τρυπητή** ο ΠΜ οικισμός αναπτύχθηκε στην κορυφή βραχώδους εξάρματος στα Αστερούσια όρη.
- Η πρώτη φάση ανάγεται στην ΠΜ II και η δεύτερη στην μεταβατική ΠΜ III – MM IA.
- Κεντρικός δρόμος πλάτους 1.5 μ. χωρίζει τον οικισμό σε δύο συνοικίες.
- Τα σπίτια είναι ορθογώνιας, τετράπλευρης και τραπεζιόσχημης κάτοψης. Αποτελούνται από δύο έως τέσσερα δωμάτια το καθένα. Ξεχωρίζουν δύο οικίες, μία σε κάθε συνοικία, οι οποίες διαθέτουν κεντρική αίθουσα και πλευρικά βοηθητικά δωμάτια.
- Οι τοίχοι είναι λιθόκτιστοι, ενώ στα μεγάλα δωμάτια ένας κεντρικός πεσσός στήριζε τη στέγη.
- Στο εσωτερικό των οικιών εντοπίσθηκαν κτιστές κατασκευές (θρανία, εστίες κ.ά.), ενώ στους τοίχους ανοίγονταν ερμάρια.

ΠΜ Ι – ΠΜΙΙ

Σχηματολόγιο κεραμικής

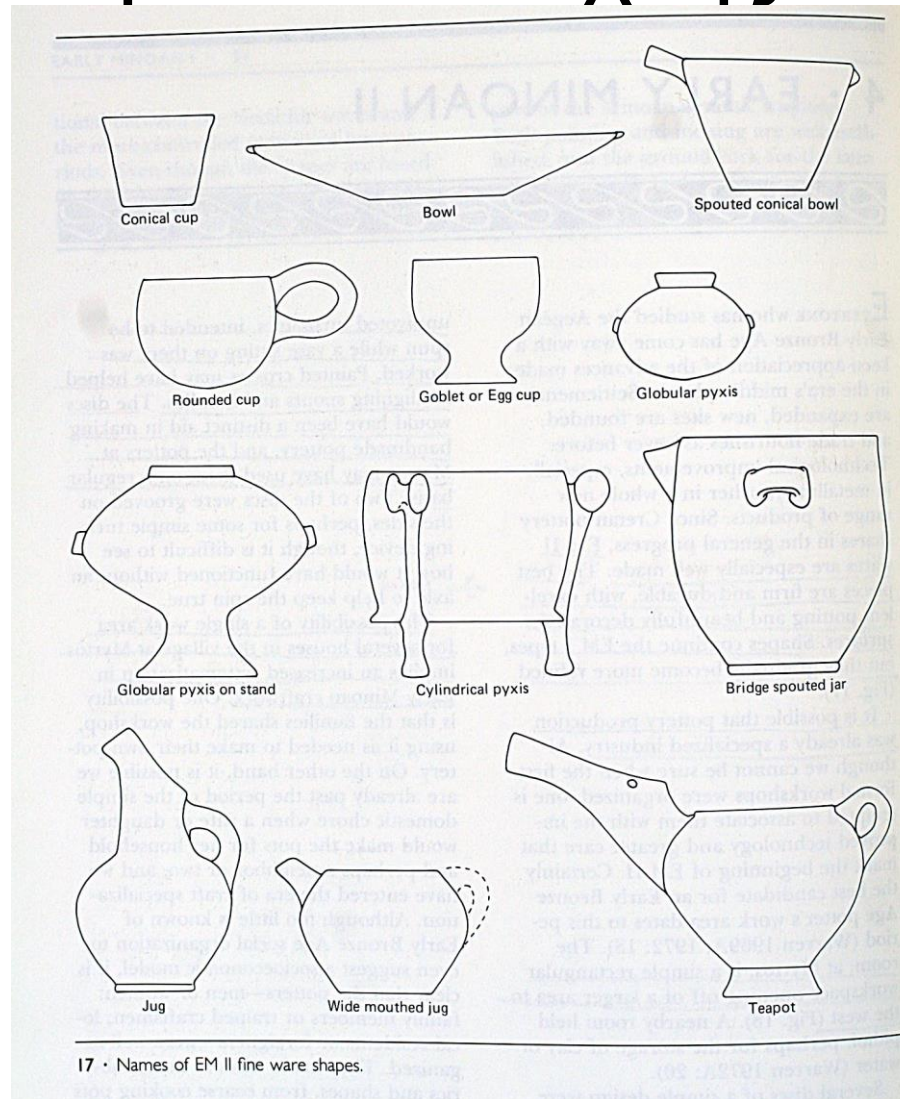
Πήλινοι κέρνοι με δύο ως
τέσσερα κωνικά κύπελλα για
προσφορές. Τάφος Πύργου,
Προανακτορική περίοδος
(3200-2500 π.Χ.).

Πάλινο μεγάλο κύπελλο σε σχήμα
δισκοπότηρου με πόδι, με εγχάρακτη
και στιλβωτή διακόσμηση.
Τάφος Πύργου, Προανακτορική περίοδος
(3200-2700 π.Χ.).

ΠΜ ΙΙ

Σχηματολόγιο λεπτότεχνης κεραμικής

ΠΜ Ι – ΠΜ ΙΙΑ

Κεραμική «Πύργου», «Αγίου Ονουφρίου», «Κουμάσας» και «Λεπτότεχνη Τεφρή»

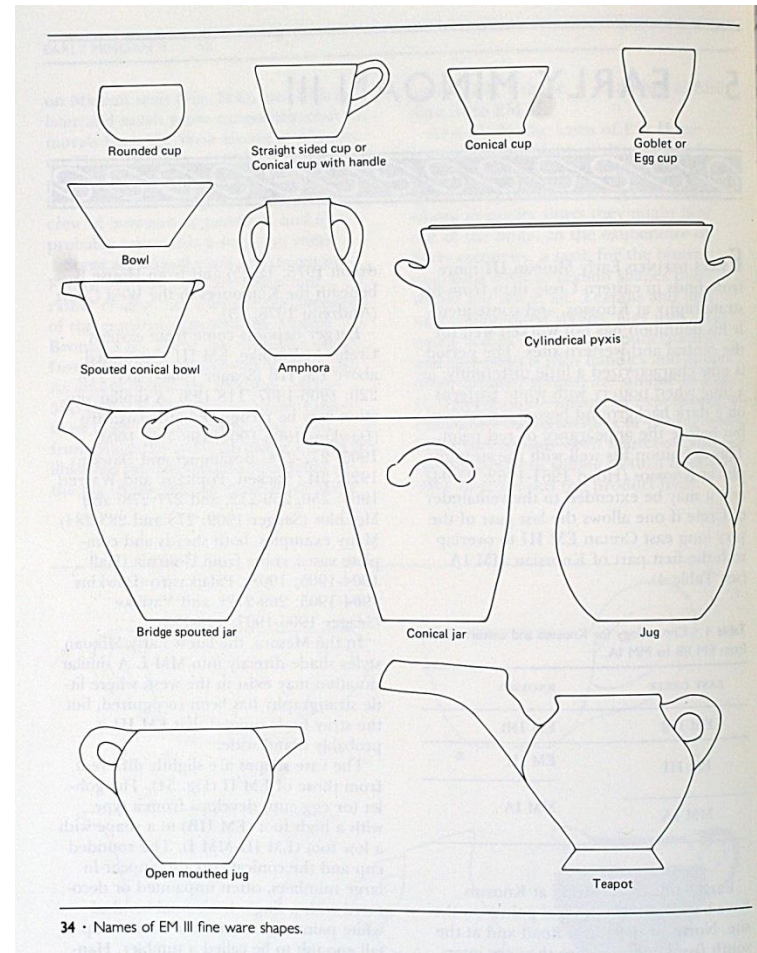
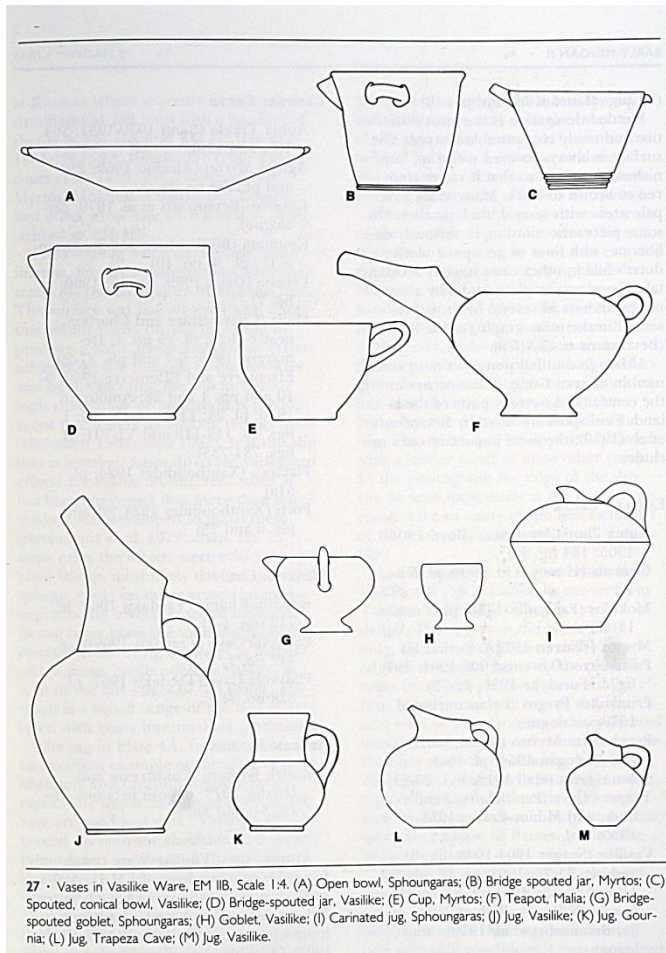

Αγγεία με γραμμική διακόσμηση των κεραμικών ρυθμών Κουμάσας και Αγίου Ονουφρίου, από διάφορες θέσεις της κεντρικής Κρήτης. Προανακτορική περίοδος (2700-2300 π.Χ.).

ΠΜ ΙΒ – ΠΜ ΙΙΙ

Κεραμική «ρυθμού Βασιλικής» & «Λευκό επί σκοτεινού»

ΠΜ ΙΙΒ – ΜΜΙ

Κεραμική «Ρυθμού Βασιλικής» «Λευκό επί σκοτεινού» & «Σκοτεινό επί ανοικτού»

Πρόχους και κύπελλο με φλογωτή διακόσμηση του «ρυθμού Βασιλικής». Βασιλική Ιεράπετρας, Προανακτορική περίοδος (2500 π.Χ.).

Ιδιόμορφο τελετουργικό αγγείο από το νεκροταφείο στο Φουρνί Λαχανών. Τέλη Προανακτορικής περιόδου (2000-1800 π.Χ.).

Πρόχους τύπου τσαγιέρας με επιμήκη προχοή και διακόσμηση «λευκού ρυθμού». Βασιλική Ιεράπετρας, Προανακτορική περίοδος (2300-2000 π.Χ.).

Κύπελλο με διακόσμηση διπλών πελέκων «λευκού ρυθμού». Μόγλος, Προανακτορική περίοδος (2300-2000 π.Χ.).

Κύπελλα διαφόρων σχημάτων και πρόχοι με λευκά ψάρια και διακοσμητικά μοτίβα «λευκού ρυθμού». Από το Παλαίκαστρο, το Μόγλο και τη Βασιλική στην ανατολική Κρήτη. Όψιμη Προανακτορική περίοδος (2300-1800 π.Χ.).

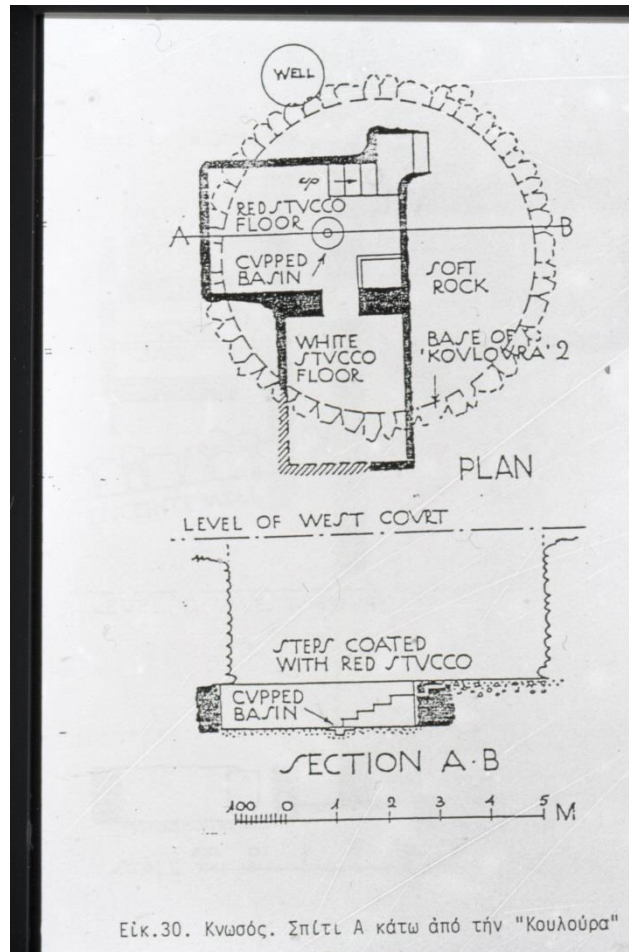

Πίλινο γυναικείο ειδώλιο – ρυτό με χειρονομία δηλωτική της γυναικείας γονιμότητας. Μόχλος, Προανακτορική περίοδος (2300-2000 π.Χ.).

ΜΕΣΟΜΙΝΩΙΚΗ ΙΑ

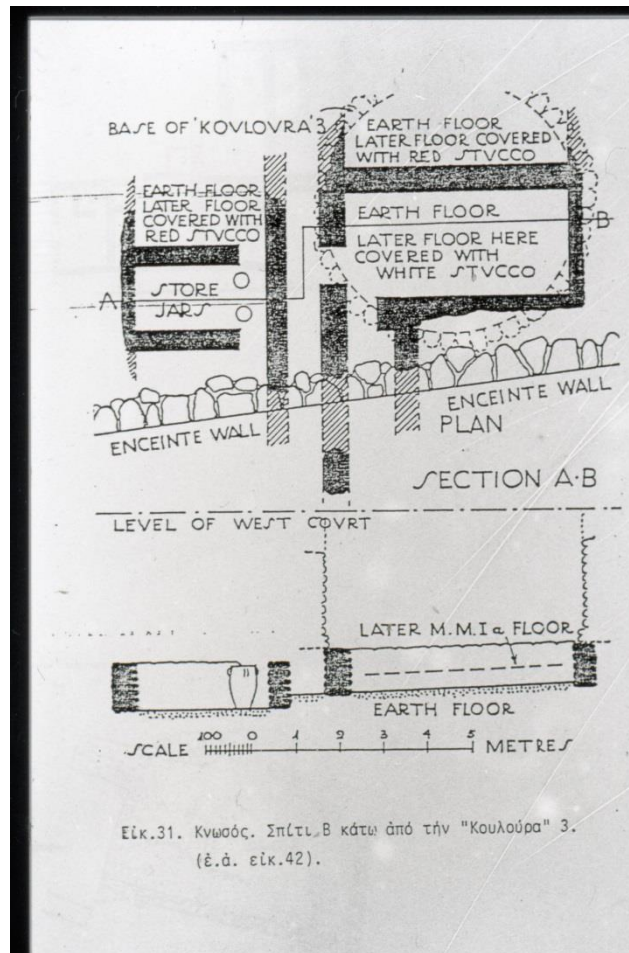
- Λίγα και αποσπασματικά τα αρχιτεκτονικά λείψανα.
- Η φάση προσδιορίζεται από την εμφάνιση του «πρώιμου πολύχρωμου ρυθμού».
- Οικιστικά κατάλοιπα έχουν εντοπισθεί στην Κνωσό, Φαιστό, Μάλια, Μόχλο, Γουρνιά, Βασιλική, Χαμαίζι, Αγία Φωτιά κ.α.

Κνωσός

Είκ.30. Κνωσός. Σπίτι A κάτω από την "Κουλούρα" 2

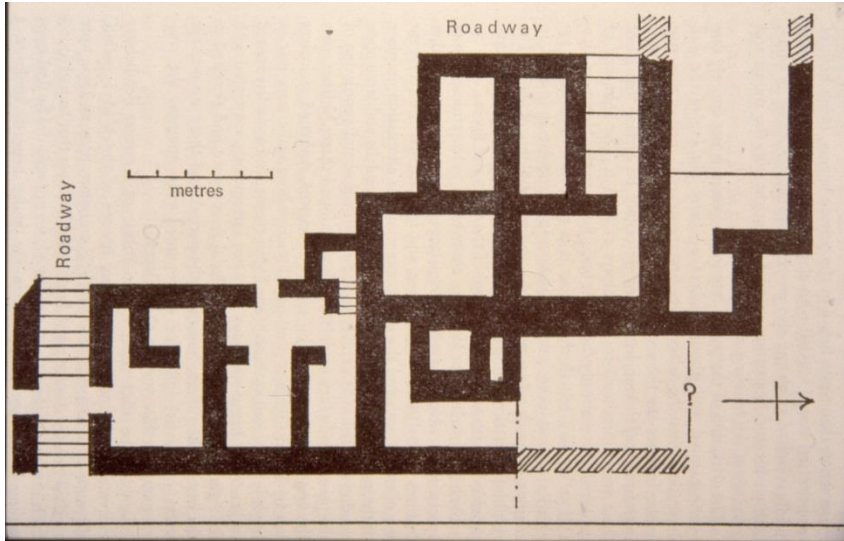
- Στην **Κνωσό** κατάλοιπα της φάσης εντοπίστηκαν στη δυτική αυλή του ανακτόρου, κάτω από τις λεγόμενες κουλούρες.
- Το Σπίτι A κάτω από την κουλούρα 2 απαρτίζεται από τρία δωμάτια που βρίσκονται σε διαφορετικό επίπεδο. Η μεταξύ τους σύνδεση επιτυγχάνεται με κλίμακα.
- Αποκαλύφθηκαν τοίχοι και δάπεδα με ερυθρό κονίαμα και σε έναν υπόγειο χώρο μία κτιστή ορθογώνια κατασκευή με κοιλότητα στο κέντρο της, που θεωρήθηκε οικιακό ιερό.

Είκ.31. Κνωσός. Σπίτι Β κάτω από την "Κουλούρα" 3.
(έ.ά. είκ.42).

- Το Σπίτι Β εντοπίσθηκε κάτω από την κουλούρα 3. Από το Σπίτι Β σώζονται πολύ λιγότερα αρχιτεκτονικά λείψανα. Διακρίθηκαν δύο οικιστικές φάσεις με αντίστοιχα δάπεδα το ένα από πατημένη γη, ενώ το άλλο είναι καλυμμένο με έγχρωμο κονίαμα.

Βασιλική

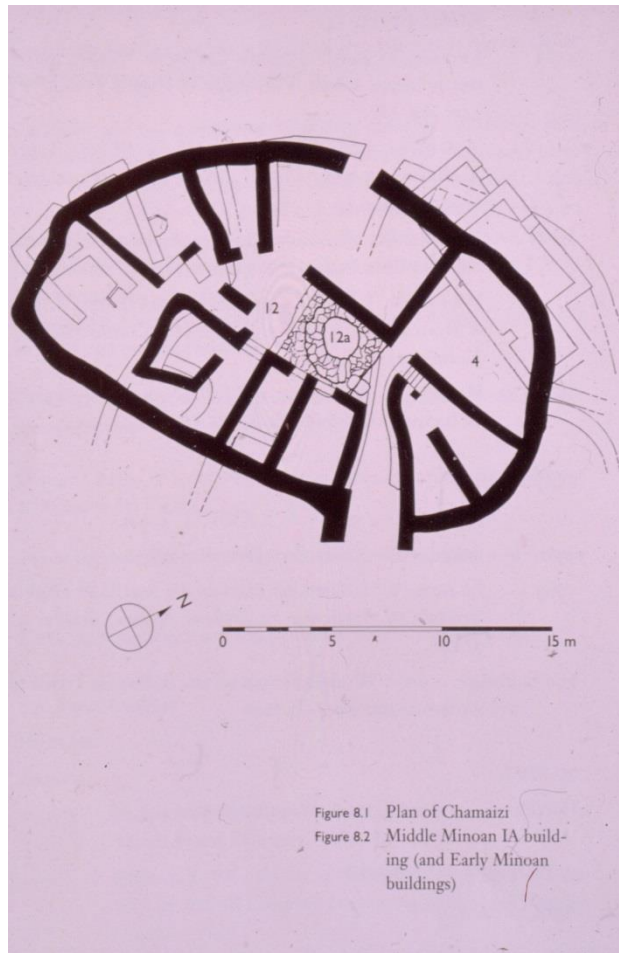

- Στη ΜΜΙΑ χρονολογούνται τα Σπίτια Α, Β, Γ και Φ.
- Το Σπίτι Α βρίσκεται ψηλά στο λόφο. Αποτελείται από δύο πτέρυγες, ορθογώνιας κάτοψης, που διαιρούνται σε μικρότερους χώρους. Η επιμελημένη του κατασκευή σε σχέση με τα λοιπά κτίσματα υποδεικνύει ενδεχόμενη κοινωνική διαστρωμάτωση στον οικισμό.
- Τα Σπίτια Β, Γ και Φ είναι πολύ κατεστραμμένα και μας παρέχουν ελάχιστες πληροφορίες για την αρχιτεκτονική τους δομή.

Χαμαίζι

- Στο Χαμαίζι Σητείας ανασκάφηκε ένα ΜΜΙΑ κτίσμα ελλειψοειδούς κάτοψης.
- Υστερότερες έρευνες εντόπισαν ΠΜ κτήρια κάτω από το ΜΜΙΑ κτίσμα.
- Το κτίσμα ήταν αγροικία μίας πολυμελούς οικογενείας ή γένους και εγκαταλείφθηκε κατά τη ΜΜΙΒ – ΙΙ.

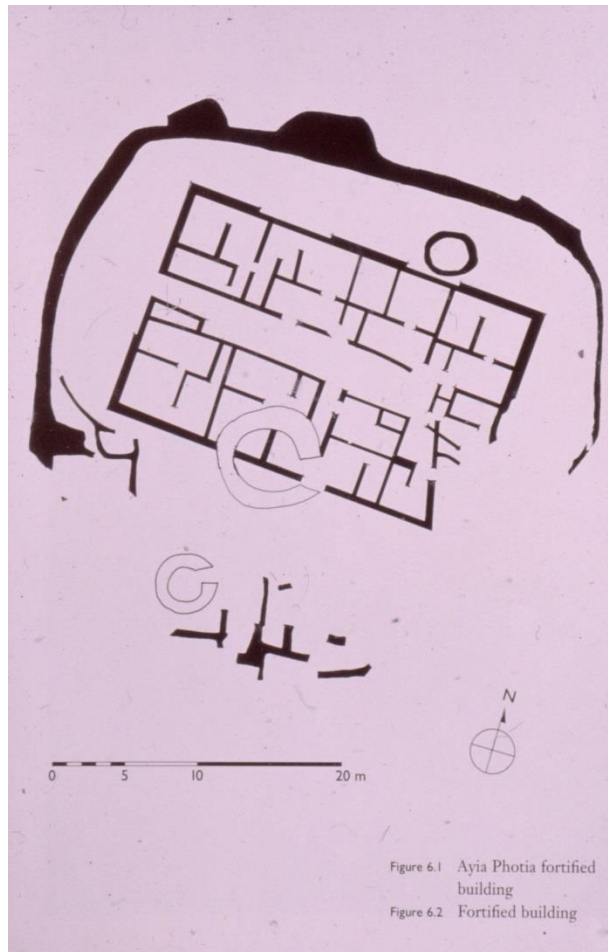

- Το κτίσμα περιβάλλεται από τοίχο πάχους 1 μ.
- Στο εσωτερικό του διαρθρώνονται ακτινωτά δέκα δωμάτια γύρω από μικρή πλακόστρωτη αυλή.
- Οι τοίχοι είναι από αργολιθοδομή και τα δάπεδα από πατημένη γη.
- Είναι πιθανή η ύπαρξη ορόφου.
- Στα ΒΔ εντοπίσθηκε κτιστή κυκλική δεξαμενή/πηγάδι για τη συλλογή νερού.
- Ο χώρος 4 θεωρείται ιερό.

Αγία Φωτιά

- Στην ανατολική Κρήτη και την περιοχή της Αγίας Φωτιάς εντοπίσθηκε κτήριο που περιβάλλεται από τείχος.
- Το κτήριο χρονολογείται στη ΜΜΙΑ – ΜΜΙΒ.

- Πρόκειται για μεγάλο ορθογώνιας κάτοψης οικοδόμημα με 37 δωμάτια και άλλους χώρους.
- Ήταν μονώροφο με τοίχους κατασκευασμένους από αργολιθοδομή και δάπεδα από χτυπητή γη.
- Οι είσοδοι των δωματίων έχουν πρόσβαση σε εσωτερική ορθογώνια πλακόστρωτη αυλή.
- Η κύρια είσοδος είναι στα δυτικά και μία δευτερεύουσα στα ανατολικά.
- Στο βόρειο τμήμα μία κτιστή κυκλική κατασκευή χρησιμοποιήθηκε για αποθηκευτικούς λόγους.

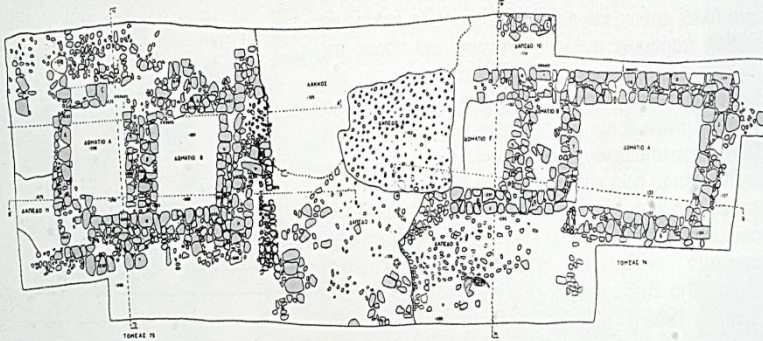
- Το τείχος σώζεται σε όλη την περίμετρο εκτός της κατεστραμμένης ανατολικής πλευράς.
- Είναι λιθόκτιστο, πάχους 1.30 – 1.50 μ.
- Στην εξωτερική του όψη φέρει λίθινα αψιδωτά αντερείσματα ή πύργους.
- Συγκρίνεται με τα αντίστοιχα παραδείγματα της Χαλανδριανής Σύρου και της Λέρνας Αργολίδας.

Νοπήγεια (v. Χανίων)

Εικ. 1 : Ύψωμα Τρουλιά. Πρωτομινωικά και μεσομινωικά κτίρια.

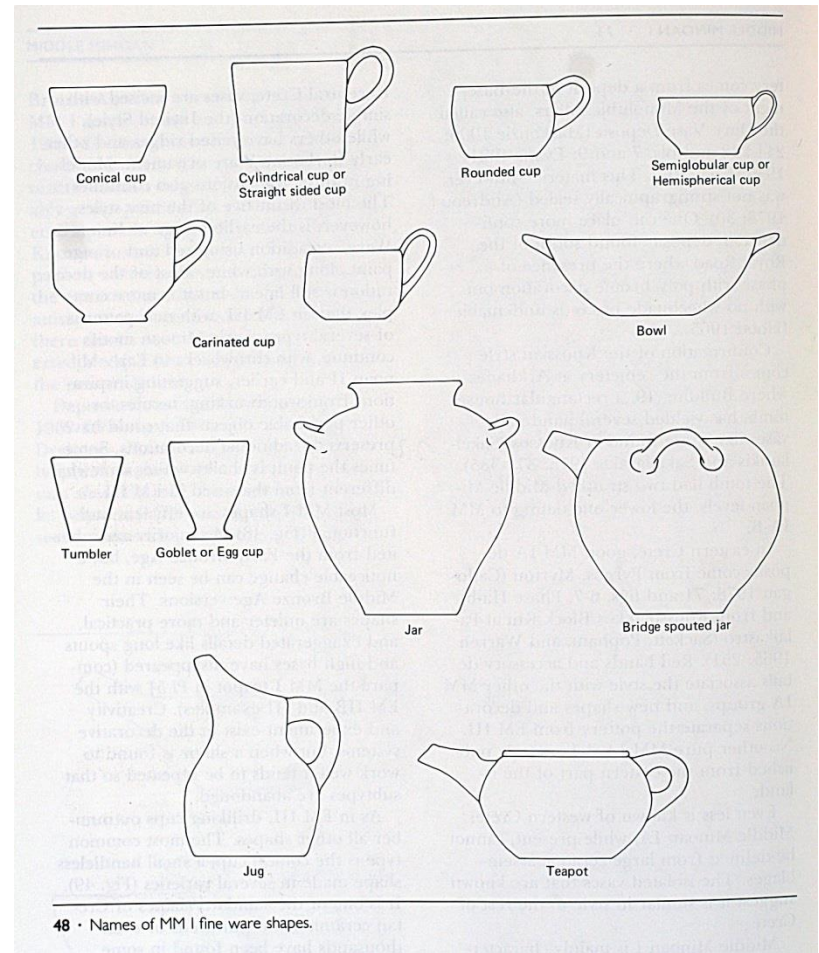
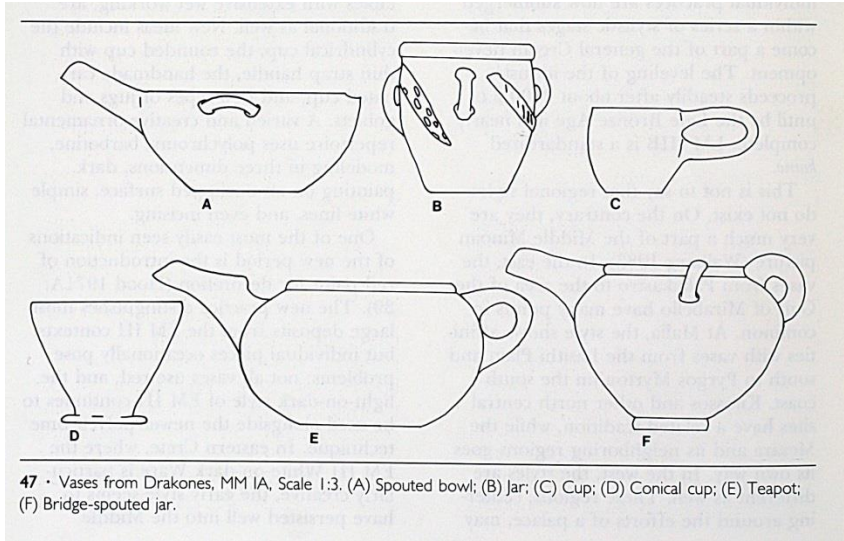
- Στη θέση Τρουλιά εντοπίσθηκε οικισμός που ιδρύθηκε στην ΠΜ ΙΙΑ.
- Η κατοίκηση διακόπτεται στην ΠΜ ΙΙΒ.
- Στη ΜΜΙΑ ο οικισμός ακμάζει και πάλι.

Εικ. 2 : Κάτοψη πρωτομινωικών και μεσομινωικών κτιρίων.

MM IA

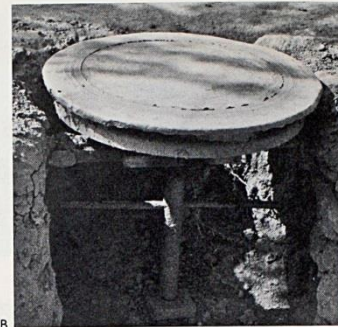
Σχηματολόγιο λεπτότεχνης κεραμικής

MMI - MMIIA

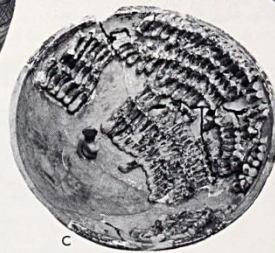
A

B

D

C

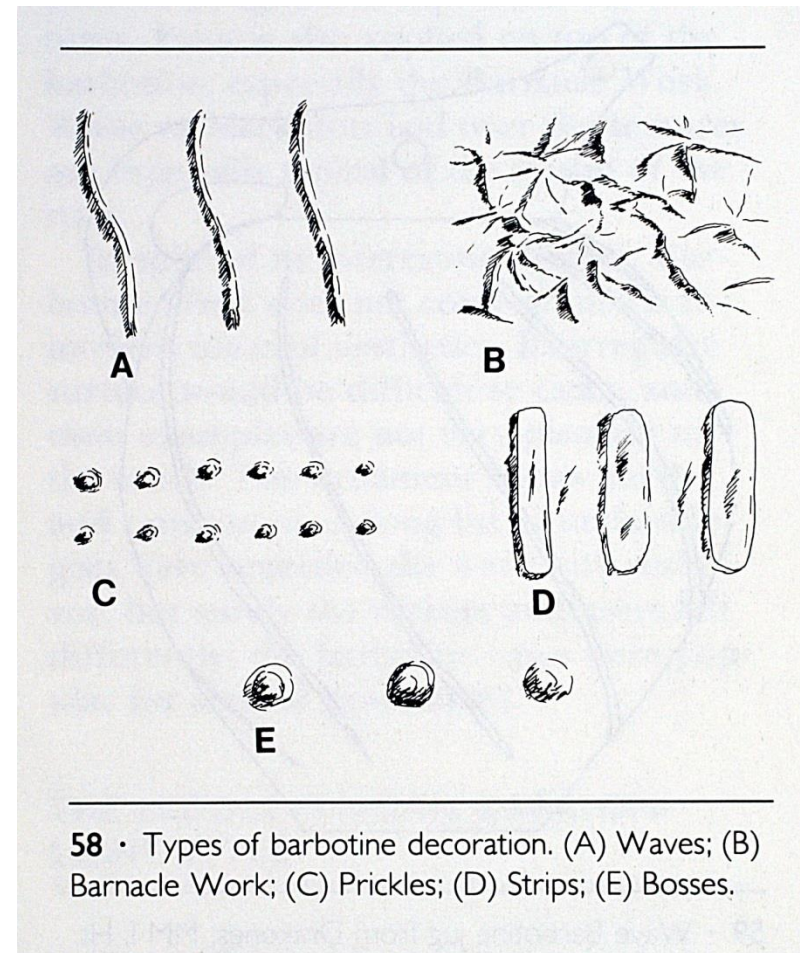
E

F

6 · Potter's wheel discs and MM I-IIA pottery. (A) Ceramic bat from a potter's wheel, Gournia, LM I 7, Dia. 27.5 cm.; (B) Modern turntable using a heavy bat on a vertical axis, Thrapsano; (C) Bowl with sheep and shepherd inside, Palai-kastro, MM IB-IIA, Dia. 20 cm.; (D) Incised Style jug, Knossos, MM I, Ht. 17.5 cm. (E) Askos in the form of a bull with bull leapers, Koumasa, EM III-MM I?, Ht. 15 cm.; (F) Incised Style goblet, Knossos, MM I, Ht. 9 cm.

Τραχωτή κεραμική (Barbotine)

Πήλινα Ομοιώματα

Ημισφαιρικό σκεύος με επικολημένα ειδώλια στο εσωτερικό του που παριστάνουν κοπάδι προβάτων με το βοσκό. Παλαίκαστρο, τέλος Προανακτορικής περιόδου (2000-1800 π.Χ.).

Πήλινο ομοίωμα τετράτροχης ξύλινης άμαξας με συμπλεγείς τροχούς. Παλαίκαστρο, τέλος Προανακτορικής περιόδου (2000-1800 π.Χ.).

74

Πίλινο ομοίωμα πλοίου με υπερυψωμένη πρόμνη και έμβολο. Παλαίκαστρο, τέλος Προανακτορικής περιόδου (2000-1800 π.Χ.).

75

Πίλινο ομοίωμα πλοίου. Μόχλος, Προανακτορική περίοδος (2500-1800 π.Χ.).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- **Μαντζουράνη Ε. 2002:** Προϊστορική Κρήτη, Τοπογραφία και Αρχιτεκτονική, 73 – 86
- **Betancourt Ph. 1985:** The History of Minoan Pottery, 23 – 89
- **Branigan K. 1988:** The Foundations of Prepalatial Crete